

Harde tak for vanskelig hverdagslykke

PUBLISERT 5. januar 2013

Ann Heberlein | **Et godt liv**, Cappelen Damm, 2012. 212 sider

I 2008 skrev den svenske teologen og trebarnsmoren Ann Heberlein både utleverende og medrivende om sine egne selvmordsplaner. Boka slutter med at hun skriver seg inn på et hotell i København etter å ha etterlatt familien med klesskuffen full av rene truser og nystrøkne skjorter hjemme i Sverige. Livsgnisten har sluknet, og mørket er det eneste alternativet som gjenstår i forfatterens sinn. 94 000 svensker dro kortet for boka *Jeg vil ikke dø, jeg vil bare ikke leve*, som ble hennes gjennombrudd. Tittelen har fått bortimot fyndordstatus, også i Norge, og betegner barna av 68-generasjonens uforståelige, men gjenkjennelige dilemma: Hvorfor kan vi ikke tillate oss selv å være lykkelige, vi som har fått absolutt alle muligheter livet har å by på? Utdannelse og interessante jobber, ektefelle valgt med hjertet, mette barn og møbler fra Norrgavel?

«En filosofisk reise der den berørte leser tvinges til å tenke igjennom hva som gir mening til eget liv»

Nå er en høyst levende Heberlein flyttet ut av hotellrommet i Køben og er tilbake der hun kom fra, med boka *Et godt liv*. Tittelen er til å misforstå. For verket befinner seg

milevis unna lettvinthetene i reolen der bokhandlernes Ti-goderåd- for-det-ene-og-det andre-sjanger står oppstilt med klorblekete tenner og slappe bitt. Like mye som det er historien om hvordan Heberlein krafser seg tilbake til livet, er det en filosofisk reise der den berørte leser tvinges til å tenke igjennom hva som gir mening til eget liv: Altså arbeid, arbeid og atter hardt arbeid. Med et sitat av den østerrikske nevrologen, psykiateren og Holocaust-overleveren Viktor Frankl viser Heberlein oss kompleksiteten i dette prosjektet: «Det vanskelige er ikke å holde ut meningsløsheten. Det som kreves av mennesket er at det skal holde ut sin manglende evne til å fatte den ubetingede meningsfullhet i rasjonelle begreper». Det fins altså mening. Vi kan bare ikke forstå den eller fortelle om den. Ingen lystreise, med andre ord, men meningsfull fordi den tvinger oss til å stille spørsmål ved hva som faktisk gir mening.

Nådeløst forteller Heberlein, som har diagnosen bipolar lidelse, om den store avstanden mellom sin fasade som feiret intellektuell med bleket hår, rødmalt munn og ordet i sin makt på den ene siden, og indre kaos og perioder som pasient i fritt fall på den andre. Om verdens mest tålmodige ektemann og barna som elsker henne til tross for at de sjelden vet hvor de har henne. Som en del av historien analyserer hun hvordan hun som rikskjendis med psykisk lidelse blir kynisk utnyttet av sitt eget forlag med en redaktør i front, som blottet for empati haler henne landet rundt på en fullstendig utmattende promoturné for *Jeg vil ikke dø ...* Hun gjør det uten det minste forsøk på å fraskive seg sitt eget ansvar for hvorfor ting ble som de ble. Heberlein har stor vilje til å dissekere sitt eget livsprosjekt, og en evne til å formidle sin hardt ervervede innsikt på en måte som etterlater denne leseren både sliten og begeistret. Et spørsmål som trenger seg på: Hvordan har det vært for Heberleins nærmeste familiemedlemmer å se henne utlevere seg selv så intenst gjennom to bøker? Har de hatt et ord med i laget?

Forfatteren har en tøff vei tilbake til livet, til å bli frisk. Men hun lykkes, idet hun har tilgitt seg selv for sine mangler og sin ufullkommenhet og har erkjent at hverdagene er de det er flest av i et menneskeliv. Det er de som må funke for at vi skal oppnå friheten vi trenger til å kunne leve et godt liv. Det er en innsikt som ikke er ny, men som Ann Heberlein formidler mer overbevisende enn de fleste andre som har forsøkt seg.

Anmeldt av Per Halvorsen, nettredaktør i Psykologforeningen

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 50, nummer 1, 2013, side